

FARANKANW

BAARAKESIRAW (TAGABOLOW, SARIYAW), WALISA KA LAKOLISOW NI SANFEKALANSOBAW (INIVERISITEW) LATANGA, JANG'O KANA KE KELEKEYOROW (KELEKEFENW) YE KELETUMAW RA.

A pininin bi kekekefanw fe, a mana ke min o min ye, o kana lakolisow ni sanfekalansobaw ta k'o ke kekekeyorow (kekekefenw) ye. Hali n'a lonnin lo sariyasira kan ko joo bi sira di ketaw dow waleyali ma keletumaw ra, kekekefanw bee ka kan ka banba, o ka baasi foyi kana se lakolidenw ka latangali n'o ka ladagamuni ma. O le kanma, o ka kan ka tugu demegafe nata ko walisa koow keli ka teme a sira fe ka ja:

Baarakesira 1b : a mana ke min o min ye, keletuma ra, lakolisow ni sanfekalansoba minw na kalan bi kera, kekekefanw man kan abada k'olu ta k'o ke kekekeyorow (kekekefenw) ye walisa k'o yere deme.

- a) O sariya nin nasinnin bi fana lakolisow ni sanfekalansobaw ma, minw datugura wagati dantigenin minw bi danna kalankewagati yamaruyaninw na walima, minw datugura logokun lonlabanw, baara ti ke longwansan minw na ani lafiñewagatibaw tuma na.
- b) Kekekefanw man kan ka fanga ke ladagamuni baarakelaw ra walima k'o lasiranya (bagabaga) jango k'o wajibiya ka kalan dabila lakolisow ni sanfekalansobaw ra, walisa k'o kalankeyoro nunu ta k'o ke o sigiyorow (kekekeyorow) ye.

Baarakesira 2nan : keke ye lakolisow ni sanfekalansoba minw wajibiya ka kalan lalo, kekekefanw man kan abada k'olu ta ka ke kekekeyorow (kekekefenw) ye, foo n'a yera ko koow ka gwele kosobe, ko lakisilifeere were foyi ti yen. O bi se ka ke ka me ni feere were foyi ti yen, min bi se ka ke lakolisow ni sanfekalansobaw tali noo na walisa k'o bolo deme keke la. Boon werew daganin be ka teme lakolisow ni sanfekalansobaw kan, minw bi se ka ta ka ke o sigiyorow ye hali n'o loyoro walima o locogo man ji i n'a fo kalansow, foo n'o boonw nunu latanganin lo ka tugu dunuja jamanaw ni jogon ce ka adamadenyajo ka fota ko (misali la, dogotorsow). Kekekefanw ka kan k'a to o hakili la k'o ka kan ka koo bee ke walisa ka adamadenw ka nafolofenw latanga keke ka tipeniw ma.

- a) Lakolisow ni sanfekalansoba labilanin minw tara ka ke o sigiyorow ye, o bosili kuntagajanya ka kan ka dogoya kosobe.
- b) Kelekefanw ye lakolisow ni sanfekalansoba labilanin minw ta k'o ke o sigiyorow ye, o ka kan ka segi k'olu bila ladagamuni baarakelaw ka jamogow bolo korow wagatisurun konow jango n'o bi se, kekekew tagali kofe, o ka segi k'o ka baaraw damina jooa, nga farati foyi man kan ka sorow, min bi se ka latangabaliya lase lakolidenw ni baarakelaw ma.
- c) Kele n'ow ni kelekefanw ka loliw bee ka kan ka latunu pewu o tagali kofe, o ye feen minw bee tipe fana baarakeyoro nunu na, koow bee ka kan ka ke fana walisa k'o fiyew ladilan. Jonjonna, kekekeminanw, marifakisew, bolifenw walima kekekeminan too minw ma peren, olu bee ka kan ka ce ka bow kalankeyoro nin na.

Baarakesira 3nan : kelekefan minw tun ye lakolisow ni sanfekalansoba labilaninw ke o sigiyorow ye, olu man kan k'o lakolisow ni sanfekalansoba nunu tipe walisa k'o kekekeyorow bali k'o tonobow sini. Ni kalan bi kera lakolisow ni sanfekalansobaw konow, walima n'o datugunin lo tile kelen walima lafiyewagatiw kanma, hali n'o labilaninw lo – olu ye feenw ye, minw ti golotigiw (sodasiw, finitigiw) taa ye.

Baarakesira 4nan : ni kelekefanw ye kalansow walima sanfekalansobaw ta k'o ke o sigiyorow ye, ka tugu cogoyaw ko, n'a yera k'o bi se ka ke sababu ye ka kalansow ni sanfekalansoba nunu yelema ka ke kekekeyorow ye, minw na o bi se ka ciriw ke, kelekefanw ka kan ka janto k'a file ni feere were foyi ti yen min bi se ka ke jango ka ciriw jakorotige. Ni cogoya foyi ti yen min bi se ka marifaciw bali, o ka kan ka kelekefan tokelen lasomi k'a fo a ye ko, n'a ma bow yoro ra, o bina mugu wili o ra.

- a) Yanni ciriw ka ke ka taga lakoliso faan fe, kelekefanw ka kan ka janto k'a lon, o ka kan k'a faamu ko lakolidenw ye denmisenw ye, bonya ni karama ani latangali joo jonjonw bi minw fe. Nofekojugu werew ka kan ka jatimina fana, minw bi se ka lase jamakulu ma. O ye baarakeminanw walima lakoliso yere tipeni ye, o min bi se ka jamakulu bali ka ladagamuli (kalan ke) sorow wagati kuntagajan konow.
- b) Ni kelekefan kelen ye lakoliso walima sanfekalansoba do ke a sigiyoro ye, o man kan ka ke kuun ye, min b'a ke kelekefan tokelen fana b'o yoro nin

ta ka ke a ka sigiyoro ye, n'a sera k'a ka kekekeogon gwen ka bo yen. N'a bi se doron, keke noow ni kekekefanw ka loliw bee ka kan ka latunu pewu o tagali kofe, jango kalankeyoro nin ka kolasegi ladagamuni baarakelaw ka namogow ma walisa o k'o ka baaraw damina kura ye.

Baarakesira 5nan : kekekefanw man kan ka ta ka ke lakolisow walima sanfekalansobaw latangalaw ye, foo n'a yera ko feere were foyi ti yen min bi se ka kalankeyoro nunu latanga (korosi). N'a bi se, mogow minw ti golotigiw (sodasiw) ye, olu le ka kan ka laben cogoya daganin na walisa ka lakolisow ni sanfekalansobaw latanga. N'a ka kan, denmisenw, kalandenw, ni baarakelaw ka kan ka labo ka taga yoro were ra, min latanganin lo ka ja.

- a) Ni kekekefanw y'o nindon lakoliso ni sanfekalansoba latangabaaraw ra, n'a bi se, o ka kan ka banba k'o yere dogo, o kana to ka ye tuma bee kalankeyoro nunu luuw walima boonw konjo jango, o kana ke masubako do sababu ye o yoro nunu na, min bi se ka kalan keli tije bari, o kalankeyorow ye mogogwansanw taa le ye, golotigiw ka yorow te.

Baarakesira 6nan : n'o bi se, n'a ka kan fana, kekekefanw bee ka kan ka baara ke ni *baarakesira nunu* ye, misali la, k'o don o ka hakililataw, o ka kekekesebew, o ka baarasorosariyaw, o ka baarakecogow n'o ka wangolifeere werew ra, walisa k'o waleyacogo daganin timinnandiya baara namogoya temesiraw bee ra. Kekekefanw ka kan k'a nini k'a lon cogoya daganin min na, o bi se ka baarakesira nunu siratagama ka ja.